

Via Regia

Historická vínna cesta
Seredne (UA) – Spišská Kapitula (SK)

feman

Via Regia Historická vinná cesta, spája obec Sereďné ležiacu na západnej Ukrajine a východným Slovenskom a Spilskou Káplňou. Tuho cestou po stáročia putovali víno so zakarpatských a karpatských viníc na Spil a ďalej na sever do Poľska.

Sereďnecký vinohradnícky región, ktorý tvorí podstatnú časť viníc karpatskej Historická vinná cesta prechádza, má pre pestovanie vinnej révy optimálne podmienky. Podmienky vinné sú vulkanické korné andezity a siet ľahé. Pôdy sú skalkové, kamenité až hlinité – kamenité. Svaly viníc sú skalkové na juhozápad až juh. Pred severnými vetrami sú vinice chránené pohorím Vlna. Región patrí medzi oblasti s najvyšším počtom slnečných dní v roku. História pestovania vinné a výroby vin v regióne sú dokumentom dokladané už od štvrtého storočia, ale až podruhé svetovej vojny sa začal v oblasti pestovať vinič vo veľkom.

PROFAPRATORSTERN BY HOC. CEE
PRIMIS DEBRECENYI MINALLI PROGRANDES/7/
SEC. KORNOCCI JANO AUREI KRE
TERTUS RESDET TOKAJ A

Nádra je mohutná prešielá časť budovy a to rozobírajú. Ochranová lenosmešťa – prvý Debrečenský Múzej – druhý Károly Jaro. Jaroš TTT – hrdí a Tokaj !!

Tento projekt je spolufinancovaný z Nórskeho finančného mechanizmu a zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.

Partneri:
 Slovensko: Zoskupenie pre rozvoj turizmu v mikroregióne Koroňa a okolie / Mikroregión Oľava, Regia TT spol. s r.o., Plencia Orechová.
 Ukrajina: Obec Sereďné, Spolok súkromných vinohradov a vinárov Zakarpatska, Regionálne turisticko-informačné centrum Zakarpatska.

Partneri

Mikroregión OKNA

Územie mikroregiónu **OKNA** sa **nachádza** vo východnej časti Slovenskej republiky, **na území okresu Sobrance**, v Košickom kraji. Názov mikroregiónu „OKNA“ je odvodený z názvu potoka (Okna), ktorý preteká jeho väčšou časťou. Mikroregión Okna **je združením obcí: Jasenov, Remetské Hámre, Ruskovce, Ubrež, Vyšná Rybnica a Vyšné Remety**. Zámerom vytvorenia mikroregiónu bolo združiť okolité obce, ako i podnikateľské subjekty za účelom jeho všestranného rozvoja.

Mikroregión Koromľa a okolie

Vznikol v roku 2000, združuje 12 obcí okresu Sobrance – Koromľa, Krčava, Petrovce, Porúbka, Vojnatina, Záhor, Vyšné Nemecké, Tibava, Priekopa, Orechová, Kolibabovce, Husák. Zámerom vytvorenia mikroregiónu bolo združiť okolité obce, ako aj podnikateľské subjekty za účelom jeho všestranného rozvoja.

Obec Seredne

Ukrajina, Zakarpatská oblasť, počet obyvateľov: 8500. Prvá písomná zmienka o obci a viničiach z roku 1417. Vinohradnícke tradície symbolizuje aj erb obce. Po dlhšom čase obec nadväzuje na historické vinárske tradície, od r. 1946 tu jestvuje vinársky závod, dnes pod názvom Agrofirma Leanka. O náboženskej tolerancii obyvateľov obce svedčia tri miestne kostoly: pravoslávny, gréckokatolícky, rímskokatolícky.

Spolok súkromných vinohradníkov a vinárov Zakarpatska, Užhorod.

Združenie zabezpečuje víkendové vínne túry na trase Mukačevo-Užhorod.

(www.vinorob-kovach.ua)

Projekt Via Regia nadväzuje na projekt „Starí susedia, nové možnosti“, ktorý bol podporený z prostriedkov PHARE v rokoch 2005/2006 (geografický zameraný na pohraničné obce Mikroregionov Koromľa a Borolo na slovenskej strane a Mesto Perečín a jeho rajon a príslušné oblasti na ukrajinskej strane) Projekt vytvára nové regionálne, cezhraničné a ekonomické väzby v prospech cieľového regiónu v rámci blokového grantu NFM SK 0056.

Cieľom projektu Via Regia bolo podporiť rozvoj, zlepšiť situáciu a prispieť k vyrovnávaniu nerovnomerného rozvoja prihraničných oblastí východného Slovenska a západnej Ukrajiny a vytvoriť „produkt pre región“ tak, aby sme vytvorili priamy aj nepriamy dopad na obyvateľstvo oboch regiónov v zlepšení vzájomných vzťahov, kultúrnej a sociálnej informovanosti a spolupráce.

Projekt rieši prípravu a implementáciu série prieskumu trhu, marketingové aktivity pre cieľový región, virtualizáciu výsledkov podprojektu, následne sériu pracovných seminárov, stretnutí a workshopov, 2 konferencií na témy rozvoja vidieckej turistiky a aktívneho cestovného ruchu formou Destináčného manžmentu, ako aj ďalších podporných marketingových zámerov, rozvoja občianskej spoločnosti, hospodárskej cezhraničnej spolupráce, rozvoja kultúrnej a sociálnej spolupráce.

Termín realizácie: 01. 04. 2009 – 31. 09. 2010

Výška NFM: 99.000,00 Euro

Celkové náklady: 110.000,00 Euro

Číslo zmluvy: SK 0056/NPOA/10

Podprojekt: NPOA/2008/02/12

Cieľová oblasť: Mikroregión Koromľa a jeho 12 obcí
(Vyšné Nemecké, Tibava, Priekopa, Orechová, Kolibabovce,
Husák, Koromľa, Krčava, Petrovce, Porúbka, Vojnatina, Záhor),
Združenie obcí Mikroregionu OKNÁ (8 obcí),
agentúry zamerané na ACR v oblasti,
informačné centrá, mládež

Primárna oblasť: mestá Sobrance, Michalovce, Humenné, Snina
Košický samosprávny kraj a Prešovský samosprávny kraj
agentúry zamerané na ACR, informačné centrá,
mládež, RPIC

Sekundárna oblasť: mesto Košice, mesto Spišské Podhradie,
Spišská Kapitula, agentúry zamerané na ACR,
informačné strediská, mládež, RPIC

Na ukrajinskej strane: Zakarpatská oblasť, mesto Užhorod, obce Seredne,
Koncovo, Nevicke, Mukačevo, Svaljava,
Karpatský euroregión, agentúry zamerané na CR,
informačné strediská, mládež.

**Podprojekt Via Regia/Historická vínná cesta
Seredne (UA) – Spišská Kapitula (SK)
bol spolufinancovaný z prostriedkov
Nórskeho finančného mechanizmu
a štátneho rozpočtu SR, v rámci blokového grantu NPOA
„Otvárame dvere pre nové možnosti spolupráce“.**

Európsky dom
Spišská Kapitula

Úvodná konferencia projektu VIA REGIA vo Vinnom. Vinné, 19. 6. 2009

Cieľom úvodnej konferencie projektu Via Regia – Historická vínná cesta Seredne (UA) – Spišská Kapitula (SK), ktorá sa konala minulý piatok, 19. 6. 2009, bolo predstaviť partnerom projektu základné body rozvíjajúcej sa koncepcie, ktorá bude dokončená do konca leta 2009 a predstaviť jednotlivých partnerov projektu. **„Teší ma, že sa konferencie zúčastnili naši partneri z Ukrajiny, ale aj starostovia mikroregiónu Koromľa a Okná. Táto konferencia je akýmsi oficiálnym úvodom do projektu, aj keď sme už absolvovali mnoho pracovných stretnutí a máme za sebou aj prvé prezentácie“** uviedol Ing. Eduard Buraš, hlavný koordinátor projektu. Na tejto konferencii videli účastníci prezen-

tácie Európskeho domu Spišská Kapitula, obce Seredne, OZ Panónia a Spolku súkromných vinárov a vinohradníkov Zakarpatska z Ukrajiny. **„Sme radi, že sme mohli netradičným spôsobom prispiť aj my a dúfam, že cieľ, ktorý tento projekt má, sa nám podarí naplniť,“** konštatovali spolu predsedovia mikroregiónu Koromľa Ján Medvid' a mikroregiónu Okná Martin Dolinič, ktorí účastníkom v prestávkach konferencie ponúkli na ochutnávku produktov spomínaných regiónov.

Projekt Via Regia Historická vínná cesta Seredne (UA) – Spišská Kapitula (SK) je financovaný z Nórskeho finančného mechanizmu a štátneho rozpočtu Slovenskej republiky.

Via Regia – cesta k novým zážitkom

Viničky – V rámci tradičnej Medzinárodnej degustačnej súťaže a výstavy vín Tokaj 2010 v priestoroch Strednej vinársko-ovocinárskej školy (SOS) Viničky sa vo štvrtok 22. apríla uskutočnila prezentácia projektu Via Regia – historická vínná cesta. O poslaní a cieľoch slovensko-ukrajinského projektu cezhraničnej spolupráce na podujatí informoval riaditeľ košického združenia FEMAN Ing. Eduard Buraš. Via regia vychádza z historickej vínnej cesty spájajúcej obec Seredne na západnej Ukrajine s východným Slovenskom a Spišskou Kapitulou. Je príležitosťou na posilnenie vínnej turistiky smerujúcej zo zakarpatskej oblasti Ukrajiny cez slovenskú tokajskú oblasť na Spiš. Je to trasa po ktorej po stáročia putovalo kvalitné víno so zakarpatských a tokajských pivníc na Spiš a ďalej na sever. Podľa slov E. Buraša, Via regia originálnym spô-

sobom napomôže rozvoju cestovného ruchu v danej oblasti, predstaví jej najväčšie kultúrne a prírodné zaujímavosti, prepojí už jestvujúcu zakarpatskú vínnu cestu s tokajskou, predstaví aj vína z oblasti orechová a Tibava, podporí vinárov, hotelierov, cestovné kancelárie a kultúrne inštitúcie na západnej Ukrajine, Zemplíne, v Košiciach a na Spiši. Podľa slov ukrajinského partnera v projekte, predsedu spoločnosti pestovateľov vína v Zakarpatsku a iniciátora Transkarpatskej turistickej vínnej cesty Olexandra Kovacha z Užhorodu, môže byť objavovanie prírodných a kultúrnych rozmanitostí Zakarpatskej Ukrajiny v kombinácii s návštevou tamojších vínných pivníc a ochutnávkou skvelých zakarpatských vín príjemným zážitkom pre širokú turistickú verejnosť na oboch stranách východnej schengenskej hranice.

Kontrolný deň vo Vyšnom Nemeckom

Súčasťou projektu Via Regia – historická vínná cesta bude aj nové informačné centrum vo Vyšnom Nemeckom, ktorého otvorenie sa pripravuje na druhú polovicu júna. Jeho poslaním bude priamo na slovensko-ukrajinskej hranici informovať turistov o zaujímavostiach, ktoré možno vidieť a objaviť na vínnej ceste zo zakarpatskej obce Seredne do Spišskej Kapituly. Ako

prvý kontaktný bod na „schengenskej“ hranici poskytne návštevníkom všetky dostupné materiály a informácie, týkajúce sa projektu a dotknutých regiónov. Kontrolný deň objektu infocentra, ktorý sa začiatkom mája uskutočnil za účasti riaditeľa združenia FEMAN Ing. Eduarda Buraša a starostu obce Vyšné Nemecké Jozefa Danka preveril priebeh stavebných úprav.

Blokový grant

„Otvárame dvere pre nové možnosti spolupráce“

Subproject: **„Via Regia/Historical Wine Route
Seredne (UA) – Spišská Kapitula (SK)“**

Continues the project „Old neighbours, new opportunities“ supported by the PHARE fund means in 2005/2006 (geographically focused at the frontier municipalities of the micro regions Koromľa and Borolo on the Slovak side and town Perečín and its region and adjacent areas on the Ukrainian side) creating new regional, cross-border and economic bonds for the profit of the target region NFM SK 0056.

The project solves preparation and implementation of a series of market research, marketing activities for the target region, virtual promotion of the project outcomes, subsequently a series of seminars, meetings and workshops, two conferences **with topics of development of rural tourism and active tourism in the form of Destination management** as well as further supportive marketing designs, development of civil society, economic cross-border co-operation, development of cultural and social co-operation. Its goal is to support development and improvement in the mentioned areas and to contribute to the balance of the uneven development of the border adjacent areas of eastern Slovakia and western Ukraine and to create **„product for the region“**. Indirect impact on the population of both regions is also obvious in the improvement of mutual relations, cultural and social information and co-operation. Main activities are seminars, trainings and workshops, completed by two conferences and contact exchange. Their role is by means of seminars, meetings and

workshops to mediate and facilitate mutual relations improvement in the field of economy, tourism and active economy activity leading to the development of the goal communities by the use of local potential.

The subproject is aimed at the current issues of the tourism development in the given area, at the joining of youth and handicapped groups into proper social process in a form of planned activities in the active tourist area. Moreover it contributes to the environment protection and sustained development of the given areas. With respect to the natural and cultural surroundings the project tries to support the development of the traditions and heritage of the region.

The required sum is 99.000 EUR, which is 90% of the total subproject budget and the obligatory 10% co-financing of the final recipient is proposed at the sum of 11.000 EUR in the following structure:

- human resources, activities – meetings, seminars, workshops, conferences, technical facilities of the applicant and project partner
- travel costs
- project implementation related services marketing and publication activities, project virtualisation
- establishment of „Info-center“ in Vyšné Nemecké and historic wine cellar reconstruction for sustained project development in Spišská Kapitula
- project administration

www.feman.sk

Festival vína a medu v Užhorode

V dňoch 1. a 2. mája sa v Užhorode uskutoční 5. Festival vína a medu 2010 „Slnecný nápoj.“ Predstaví sa na ňom vinári z ukrajinských vinárskych oblastí Zakarpatska, Odesy, maďarskej tokajskej oblasti a z okolia Košíc. Ako partneri v rámci slovensko-ukrajinského projektu cezhraničnej spolupráce „Via Regia – Historická vínna cesta“ sa podujatia zúčastnia aj zástupcovia košického združenia FEMAN. V samostatnom informačnom stánku bude združenie prezentovať projekt historickej vínnej cesty

Via Regia, združenie cestovného ruchu Spiša, vína z Burgenladskej oblasti (Rakúsko) a z Orechovej na východnom Slovensku. Súčasťou užhorodského Festivalu vína a medu 2010 bude aj prezentácia miestnej vínnej pivnice „Shardone“ spojená s degustáciou.

Bližšie informácie:

www.vinomate.at,

www.vinorob-kovach.com.ua,

www.winehall-shardone.com.ua

Via Regia – historická vínna cesta sa predstavila v Užhorode

Projekt historickej vínnej cesty Via Regia sa úspešne predstavil účastníkom 5. Festivalu vína a medu, ktorý sa pod názvom Slniečny nápoj uskutočnil v dňoch 1. a 2. mája 2010 v ukrajinskom Užhorode. V stánku Via Regia, ktorý bol jediným zástupcom Slovenska na podujatí, sa návštevníci zoznámili s vínami z Orechovej, Tibavy ako aj Burgenlandskej oblasti v Rakúsku. V Užhorode sa svojimi produktmi prezentovali vinári zo Zakarpatskej oblasti Ukrajiny a z Odesy. Veľký záujem bol tiež o výrobky z medu, ktoré ponúkali miestni včelári. Za dobrej nálady a vo skvelej atmosfére, umocnenej krásnym počasím, na pódiu vystúpili

folklórne súbory, ktoré dokumentovali bohatú ľudovú kultúru Zakarpatska. Prítomných pozdravil aj riaditeľ košického združenia FEMAN Ing. Eduard Buraš a pozval ich na prvý festival vína a medu do Európskeho domu v Spišskej Kapitule, ktorý sa uskutoční v dňoch 4. – 6. júna. S prejavom vystúpil aj partner projektu Via Regia, predstaviteľ spoločnosti súkromných vinárov Zakarpatska Oleksander Kovach.

Historická vínna cesta Via Regia prechádza z obce Seredne na Ukrajine cez vinárske oblasti v okolí Užhorodu a Mukacheva, vinárskym regiónom východného Slovenska až do Spišskej Kapituly.

Kontrolný deň v Európskom dome

V Kanónii č. 5 v Spišskej Kapitule, kde sídli Európsky dom sa v stredu 28. apríla uskutočnil kontrolný deň, za účasti zástupcov stavebného a technického dozoru a Krajského pamiatkového úradu v Prešove. Súčasťou gotického objektu z 15. storočia, ktorého patrónom bol archanjel Michael, je aj historická vína pivnica, ktorá dnes prechádza rozsiahlou rekonštrukciou. Jej dokončenie je naplánované na september, kedy by sa mala Historická vína pivnica sprístupniť.

Európsky dom s príľahlou Kultúrnou stodolou dnes slúži ako rekreačno-regeneračné centrum s možnosťami aktívneho oddychu v atraktívnom prostredí bývalého sídla Spišského prepošstva a neskôr biskupstva – Spišskej Kapituly, s výhľadom na majestátny Spišský hrad. Od roku 1993 je Spišská Kapitula spoločne s hradom zapísaná v zozname svetového kultúrneho dedičstva UNESCO.

Kanonický dom č. 5 predstavuje komplex budov. Je to architektonická pamiatka, ktorej význam umocňuje situovanie do jedinečného umelecko-historického celku cirkevného mestečka Spišská Kapitula. Kanónia je vyhlásená za národnú kultúrnu pamiatku. Kanonický dom – hlavný objekt kanónie je konglomerát viacerých slohových etáp a znakov, predstavujúcich výrazne slohové a architektonické kvality. Ako celok predstavuje kanonický dom renesančný obytno-správný objekt jedného z kapitulských kanoníkov. Komplex sa nachádza v pamiatkovom území – Pamiatkovej rezervácii Spišská Kapitula, zapísanej v zozname svetového kultúrneho dedičstva UNESCO.

Európsky dom pod krídlami Michala archanjela

Patrónom objektu – kanónie č. 5 v Spišskej Kapitule, v ktorom sídli Európsky dom je sv. Michal archanjel. Jeho podobizeň zdobí hlavné priečelie budovy medzi oknami na poschodí. Ide o neskorobarokovú maľbu, lemovanú rámom v štýle Ľudovíta XVI., ktorá je zásadným charakteristickým znakom pôvodne gotického, neskôr renesančne

i barokovo upraveného objektu. Celková kompozícia tejto nástennej maľby, jej figurálne spracovanie a najmä iluzívny rám s množstvom historizujúcich prvkov ju orientujú do obdobia historizujúceho elektizmu, teda do záveru 19. storočia. Ide o prácu domáceho spišského maliara tohto obdobia, ktorá bola počas v roku 1988 zreštaurovaná.

Via Regia v TV Markíza

Historická vína pivnica v Spišskej Kapitule, ako súčasť projektu Via Regia, bola témou rozhovoru riaditeľa združenia FEMAN Ing. Eduarda Buraša, ktorý v stredu 12. mája 2010 poskytol redaktorovi TV Markíza Marekovi Balážovi. V suterénnych priestoroch Kanónie č. 5, ktorá je sídlom Európskeho domu v Spišskej Kapitule sa zachovali fragmenty latinských veršovaných nápisov v ornamentálnych kartušiach, na obdĺžnikových omietnutých plochách a v čelách lunet klenieb nad vstupmi do pivníc. Nápis jednoznačne dokazujú spojitost Spišskej Kapituly s tokajskou vínnou cestou, ktorá smerovala od východných hraníc dnešného Slovenska, cez Spiš ďa-

lej na sever, do Poľska. Reštaurátorský výskum zaraďuje tieto unikátne nápisy do druhej polovice 18. Storočia.

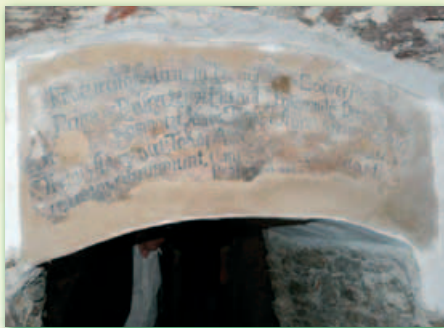
Objekt kanónie č. 5 je súčasťou komplexu budov v Spišskej Kapitule. Je vyhlásený za národnú kultúrnu pamiatku a zapísaný v ústrednom zozname pamiatkového fondu, v registri nehnuteľných kultúrnych pamiatok pod č. 778/0. Nachádza v pamiatkovom území – Pamiatkovej rezervácii Spišská Kapitula, zapísanej v zozname svetového kultúrneho dedičstva UNESCO. Vlastníkom areálu je rímskokatolícka cirkev, Biskupstvo Spišské Podhradie a jeho dlhodobým nájomcom a zadávateľom rekonštrukcie je združenie FEMAN Košice.

www.feman.sk: S novinármi o Via Regia

Za účasti riaditeľa združenia FEMAN Ing. Eduarda Buraša a prezidentky Združenia pestovateľov a malovýrobcov tokajských vín Slovenska Magdalény Haburovej sa v utorok 1. júna uskutočnila v Košiciach tlačová konferencia k projektu Via Regia – historická vínná cesta. Riaditeľ združenia FEMAN Eduard Buraš informoval novinárov o pripravách 1. Festivalu vína a medu, ktorý sa uskutoční v dňoch 4. – 6. júna v priestoroch Európskeho domu v Spišskej Kapitule. Poskytol im tiež informácie o hlavných aktivitách projektu Via Regia a rekonštrukčných prácach na informačnom

centre vo Vyšnom Nemeckom a historickej vínnej pivnici v Spišskej Kapitule a zároveň predstavil novú vínnu mapu a vínny navigátor, ktorý by sa mal stať cenným sprievodcom pre všetkých milovníkov vína a turistiky na trase Spišská Kapitula – Seredne, v Zakarpatskej oblasti Ukrajiny. Jedným z partnerov v projekte Via Regia je aj Združenie pestovateľov a malovýrobcov tokajských vín Slovenska, ktorého predstaviteľka M. Haburova informovala o hlavných aktivitách združenia, ktoré bude prezentovať aj na 1. Festivale vína a medu v Spišskej Kapitule.

Via Regia s vínnym navigátorom

Súčasťou projektu Via Regia – historická vínna cesta je vydanie vínného navigátora a vínnej mapy, ktoré poslúžia ako nevyhnutní sprievodcovia pre všetkých milovníkov vína a turistiky. Materiály sú výsledkom spolupráce združenia FEMAN s Ústavom Geoturizmu fakulty BERG Technickej univerzity v Košiciach. Pre všetkých záujemcov budú k dispozícii v cestovných kanceláriách a informačných centrách východného Slovenska. Prehľadným spôsobom prezentujú historickú vínnu cestu spájajúcu obec Seredne na západnej Ukrajine s východoslovenským regiónom a Spišskou Kapitulou, cestu, ktorou po stáročia putovalo víno zo zakarpatských a tokajských pivníc na Spiš a ďalej na sever, do Poľska. Ako sa uvádza vo vínnom navigátorovi: *„História pestovania viniča a výroba vín v regióne sú dokumentmi dokázané už od štrnásteho storočia, ale až po druhej svetovej vojne sa začal v oblasti pestovať vinič vo veľkom.“*

Ako potvrdilo pracovné stretnutie riaditeľa združenia FEMAN Ing. Eduarda Buraša a riaditeľa Ústavu Geoturizmu fakulty BERG Prof. Ing. Pavla Rybára, PhD., mapa aj navigátor určite prispievajú k lepšiemu poznaniu turistických zaujímavostí celého východného Slovenska.

Via Regia s vínnou mapou

Vínny navigátor, ako súčasť projektu Via Regia – historické vínna cesta, v týchto dňoch doplnila vínnu mapu. Oba materiály, ktoré poslúžia všetkým milovníkom vína a turistiky sú výsledkom spolupráce združenia FEMAN s Ústavom Geoturizmu fakulty BERG Technickej univerzity v Košiciach. Prehľadným spôsobom prezentujú historickú vínnu cestu spájajúcu obec

Seredne na západnej Ukrajine s východoslovenským regiónom a Spišskou Kapitulou. Na stredajšom pracovnom stretnutí sa riaditeľ združenia FEMAN Ing. Eduard Buraš zhodol s riaditeľom Ústavu Geoturizmu fakulty BERG Prof. Ing. Pavlom Rybárom, PhD., v názore, že vínnu mapu umožní efektívnejšie využívať turistický potenciál regiónu východného Slovenska.

Prvý festival vína a medu v Spišskej Kapitule

Hoci zatopený Spiš spočiatku vytváral vrásky na čelách organizátorov 1. Festivalu vína a medu v Spišskej Kapitule, podujatie sa nakoniec odohralo vo skvelej atmosfére, za účasti vyše dvesto návštevníkov, z rôznych kútov Slovenska. Tí prisľúbení hostia, ktorí pre neprejazdnosť ciest či železníc pricestovať nemohli, festival podporili aspoň telefonicky.

V piatok 4. júna, v predvečer slávnostného otvorenia, už boli v kanónii č. 5, kde sídli Európsky dom – dejisko festivalu, hostia zo Zakarpatskej oblasti Ukrajiny, na čele s Alexandrom Kova-

čom, predsedom Spolku súkromných vinohradníkov a vinárov Zakarpatska, partnerom v projekte Via Regia – historická vínná cesta, ktorý predstavil Zakarpatskú vínnu cestu ako aj vína z tejto oblasti. Oficiálne otvorenie festivalu sa odohralo na druhý deň, v sobotu 5. júna. Riaditeľ združenia FEMAN Ing. Eduard Buraš predstavil účastníkov festivalu, vinárov z Tokajskej oblasti na Slovensku a z maďarského Miškolca, z Tibavy a Orechovej, ale aj z Nemec-ka (Vína – ECKES). Pre degustáciu boli návštevníkom k dispozícii aj vína Mate, z rakúskeho Burgerlandu. „Medársku“

obec na festivale zastupovali včelári zastrešení Slovenským zväzom včelárov a o kultúrny program sa starali účinkujúci z mikroregiónov Koromľa a OKNA, ako aj z obcí Veľká a Malá Trňa. Na slávnostnom otvorení nechýbal ani generálny konzul Ukrajiny na Slovensku Jurij A. Kaľadynski. Okrem bohatej ponuky produktov z vína a medu, ako aj rôznych kulinárskych špecialít z jednotlivých regiónov východného Slovenska, si účastníci so záujmom pozreli aj výstavu Poklady slovenského tokaja, ktorú prezentovala autorka rovnomennej knihy, predstaviteľka Združenia pestovateľov a malovýrobcov tokajských vín Slovenska Magdaléna Haburová.

„Účasť na premiére nášho Festivalu vína a medu Via Regia v Spišskej Kapitule síce mierne poznačili súčasné záplavy na Slovensku, napriek tomu si myslím, že všetci ktorí do nášho Európskeho domu prišli, neľutovali. Atmosféra bola vynikajúca a nechýbala ani dobrá nálada. Verím, že to bol dobrý štart do budúcich ročníkov festivalu, ktorý by sa mohol stať novou tradíciou na Spiši, s ambíciou posilniť cestovný ruch v tomto nádhernom regióne východného Slovenska,“ povedal na margo podujatia riaditeľ združenia FEMAN Ing. E. Buraš.

Záštitu nad podujatím prevzala veľvyslankyňa Nórskeho kráľovstva na Slovensku, pani Trine Skymoen.

Západná Ukrajina ako turistický raj

Objavovaniu prírodných krás, turistických atrakcií, kultúrnych a etnografických zaujímavostí západnej Ukrajiny (Zakarpatská oblasť) bol venovaný seminár Deň Ukrajiny – deň dobrého susedstva, ktorý sa v dňoch 26. – 27. júna uskutočnil v Európskom dome v Spišskej Kapitule. Pre záujemcov z oblasti kultúry ho pripravilo združenie FEMAN v rámci projektu Via Regia – Historická vínna cesta Spišská Kapitula – Seredne a s podporou organizácie Hans Seidel Stiftung, e.V/Budapešť. Bohatý program seminára prezentoval pestrú pokladnicu folklóru, kultúrnych pamiatok,

gastronómie, Zakarpatskú vínnu cestu, ako aj niektoré príklady cezhraničnej spolupráce s dôrazom na cestovný ruch a možnosti jeho rozvoja. Účastníci seminára si tiež so záujmom vypočuli informácie o projekte Via Regia, ktoré prezentoval riaditeľ združenia FEMAN Ing. Eduard Buraš priamo v priestoroch historickej vínnej pivnice bývalej kanónie č. 5, v ktorej dnes sídli Európsky Dom v Spišskej Kapitule. V týchto starobylých priestoroch, ktoré kedysi slúžili na skladovanie najmä tokajského vína, sa uskutočnila aj degustácia vín zo Zakarpatskej oblasti Ukrajiny.

Medzinárodná konferencia

Medzinárodná konferencia o cestovnom ruchu s pracovným názvom Via Regia – historická vínná cesta Seredne – Spišská Kapitula, ktorá sa uskutočnila v pondelok 7. júna v priestoroch Európskeho domu v Spišskej Kapitule, bezprostredne nadviazala na rovnomený Festival vína a medu. Usporiadalo ju združenie FEMAN v spolupráci s TU v Košiciach (Fakulta BERG – Ústav geoturizmu). Konferenciu Via Regia otvoril

riaditeľ združenia FEMAN Ing. Eduard Buraš, ktorý predstavil jej účastníkov zo Slovenska, Nemecka a Zakarpatskej Ukrajiny. Prednášajúci potom v jednotlivých tematických okruhoch vo svojich prednáškach prezentovali projekt Via Regia, vínné cesty na Slovensku, zakarpatskú turistickú oblasť, Karpatský euroregión, turistické zaujímavosti Spiša a vínný turizmus v Nemecku, ako šanca pre región a pracovné príležitosti.

Otvorenie vínnej pivnice v Spišskej Kapitule

V priestoroch Európskeho domu v Spišskej Kapitule (bývalá kanónia č. 5) sa v sobotu 25. septembra 2010 uskutočnilo slávnostné otvorenie obnovennej historickej vínnej pivnice, v rámci projektu Via Regia – historická vínná cesta Seredne (Ukrajina) – Spišská Kapitula (Slovensko).

Ďakujeme

všetkým, ktorí sa podieľali na riešení projektu Via Regia,
historická vínná cesta Seredne (UA) – Spišská Kapitula (SK)

Združenie FEMAN:

Eduard Buraš, Stanislav Bejda, Marián Murín, Ivo Čabra,
Anna Sotáková, Marcel Gibóda, Eva Burašová, Lucia Fedorková,
Roman Dohovič, Ľudmila Čmelíková, Tibor Ičo, Silvia Bendíková,
Richard Buraš, Ľubomír Sasák, Marian Gal, Norbert Mlynarčík,
Radoslav Baňás, Košíková Mária, Marcela Palečnárová,
Dušan Stoch, Hermann Eckes.

PARTNERI:

Mikroregión Koromľa: Ján Medvid',
Mikroregión OKNA: Martin Dolinič,
Spolok súkromných vinohradov a vinárov Zakarpatska:
Alexander Kováč/Užhorod, Emerich Titusovič/Seredne,
Martin Ilečko, Jaroslava Glosová,
Technická Univerzita v Košiciach: Pavol Rybár, Gabriel Weiss.

Tím spolupracovníkov, partnerov a priateľov projektu Via Regia,
historická vínná cesta Seredne (UA) – Spišská Kapitula.

Európsky dom v Spišskej Kapitule

Historická vínná pivnica, súčasť projektu Via Regia, sa nachádza v podzemných priestoroch Európskeho domu v Spišskej Kapitule, v bývalej kanónii č. 5. Ide o architektonickú pamiatku – súčasť historického komplexu Spišskej Kapituly. Pôvodný objekt bol vybudovaný v poslednej tretine 15. storočia ako gotická obytná stavba, neskôr upravená v renesančnom a barokovom slohu. V suteréne sa zachovali fragmenty latinských veršovaných nápisov, dokumentujúce ich využitie ako vínnej pivnice. Dôležitou súčasťou Európskeho domu je Kultúrna stodola, pôvodne hospodárska stavba, ktorá slúži na prezentáciu kultúrnych podujatí. Európsky dom sprístupnilo združenie FEMAN Slovensko-európska kultúrna spoločnosť v roku 2005 a slúži ako vzdelávacie a rekreačné – regeneračné centrum s možnosťami aktívneho oddychu a dejisko kultúrno-spoločenských podujatí.

O projekte Via Regia v maďarskom Miškolci

„Cestovatelia, pozývame vás do zá-
račného sveta: na sever Maďarska, na
Slovensko, do regiónov Spiša a Geme-
ru,“ prihovára sa čitateľom publikácia
Župou Borsod-Abaúj-Zemplén, Spišom
a Gemerom, ktorú v rámci projektu
Tours without borders (turizmus bez
hraníc) vydala, s podporou programu
cezhraničnej spolupráce Maďarská re-
publika – Slovenská republika 2007 –
2013, organizácia Kulcs-Tour Nonprofit
Közhasznú, v spolupráci so slovenským
partnerom v projekte – mestom Spišská
Nová Ves. Záverečná konferencia pro-
jektu „Turizmus bez hraníc“ sa konala
31. augusta v maďarskom Miškolci za
účasti slovenských aj maďarských zá-
stupcov v projekte, ktorého poslaním je
zatraktívniť regióny Spiša a severného
Maďarska a ponúknuť ich ako príťažlivé
destinácie cestovného ruchu v oboch
susediacich krajinách.

„Základným pilierom cezhraničnej
spolupráce v oblasti cestovného ruchu je
intenzívna komunikácia na oboch stra-

nách hranice,“ povedal vo svojom vystú-
pení na konferencii riaditeľ košického
zdrúženia FEMAN Ing. Eduard Buraš.
Na podujatí, zameranom na podpo-
ru cezhraničnej spolupráce Maďarska
a Slovenska 2007 – 2013, prezentoval
historickú vínnu cestu Via Regia, orien-
tovanú na rozvoj turistiky. „Náš projekt
nadväzuje na historické tradície spája-
júce vinárske regióny západnej Ukrajiny
a východného Slovenska, obec Seredne
na západnej Ukrajine a Spišskú Kapitulu,
kde koncom septembra, v bývalej kanó-
nii č. 5 otvárame zrekonštruovanú his-
torickú vínnu pivnicu. Som presvedčený,
že turizmus bez hraníc môže byť veľkým
prínosom pre rozvoj cestovného ruchu
v severnom Maďarsku a na východnom
Slovensku. Je ale nevyhnutné zabezpečiť
trvalú udržateľnosť takto zameraných
projektov, pretože rozvoj cestovného ru-
chu je neustály proces opierajúci sa o prí-
rodné, kultúrne a historické zaujímavosti,
ale tiež o kvalitné služby a dobré nápady,“
povedal E. Buraš.

V rámci projektu Via Regia,
historická vínna cesta Seredne (UA) – Spišská Kapitula (SK)
vydalo združenie FEMAN, Košice, 2010

feman

